

Контрольна робота № 1

Варіант 1

1. В. 2. Б. 3. Б.

4. клювати носом   •   •   •   •   •   •
задирати носа   •   •   •   •   •   •
зарубати на носі   •   •   •   •   •   •
-

5. До вісімдесяти додати двадцять — дорівнює сто.

6. Списування тексту.

Річка плине спокійно, але де трапляються кам'яні береги — течія так і струмить. Там, на швидкій воді, ловили ми бобирів, їх ще бичками називають...

Бобир сірий та непримітний, а як потрапить на вудку, розчепирить усі свої колючі плавці, ще й пищить.

За А. Топачевським

7. Текст-розповідь.

НА РІЧЦІ

Біля нашого села тече невелика річка. Вона біжить зеленими луками і огинає ліс. Високі берези і клени шумлять над берегами річки. Ми з дідусем часто буваємо на річці. Я люблю спостерігати за спокійним плином хвиль, рибалками, які ловлять рибу. Влітку тут можна гарно відпочити, поплавати, покататися на човні.

Варіант 2

1. Б. 2. А. 3. Б.

4. пекти раків   •   •   •   •   •   •
байдики бити   •   •   •   •   •   •
надути губи   •   •   •   •   •   •
-

5. Від шістдесяти відняти сорок — дорівнює двадцять.

6. Списування тексту.

Море шуміло, дрібні камінці торохкотіли, зачеплені хвилею. Чайки цілими зграями літали над водою, жалібно скиглячи, однаково і в погоду і в негоду, вдень і вночі. Каміння і скелі над берегом здавались ще більш нерухомими проти вічно живого, вічно рухомого моря.

Леся Українка

7. Текст-розповідь.

НА МОРІ

Я дуже люблю море. Воно вабить безмежним простором, плескотом хвиль, цілющим морським повітрям. Чудово влітку на морі! Щодня плаваєш, засмагаєш, граєшся. Тут можна не лише оздоровитися, але й набратися незабутніх вражень на весь рік.

Контрольна робота 2

Варіант 1

1. А. 2. В. 3. В.

4. синоніми → вранці, вдосвіта

антоніми → вранці, ввечері

споріднені слова → вранці, ранковий

5. Директору Дмитрові Степановичу (або директорові Дмитру Степановичу); учневі Петренку (або учню Петренкові); другові Андрію (або другу Андрієві).

6. Списування тексту.

У нашому саду росте абрикос. Квіточки у нього блідо-рожеві. Деревце струнке і майже все біле. Тільки листочки зеленіють. А коли впадуть з квітів пелюстки, здається, пролетіла над садом зграя лебедів і скинула на нього свій білий пух.

З журналу «Барвінок»

7. Текст-опис дерева, яке росте в саду.

ЯБЛУНЬКА

У нашому саду серед усіх дерев вирізняється невелика яблунька. Вона дуже гарна. Особливо навесні, коли зацвітає білими запашними квітами. Пишна крона деревця нагадує хмаринку, що зачепилася за віття. Восени яблунька пригощатиме нас великими, рум'яними, соковитими плодами.

Варіант 2

1. Б. 2. Б. 3. В.

4. синоніми → розповідати, говорити

антоніми → розповідати, слухати

споріднені слова → розповідати, розповідь

5. Учителю Сергієві Васильовичу (або учителеві Сергію Васильовичу); брату Євгенові (або братові Євгену); майору Остапчукові (або майорові Остапчуку).

6. Списування тексту.

На узліссі стоїть самотній дуб. Міцний, кремезний.

Летіли лелеки, сіли на нього і вимостили гніздо. Зрадів старий дуб. Тепер він

Контрольна робота 2

Варіант 1

1. А. 2. В. 3. В.

4. синоніми → вранці, вдосвіта
антоніми → вранці, ввечері
споріднені слова → вранці, ранковий

5. Директору Дмитрові Степановичу (або директорові Дмитру Степановичу);
учневі Петренку (або учню Петренкові); другові Андрію (або другу Андрієві).

6. Списування тексту.
У нашому саду росте абрикос. Квіточки у нього блідо-рожеві. Деревце струнке і майже все біле. Тільки листочки зеленіють. А коли впадуть з квітів пелюстки, здається, пролетіла над садом зграя лебедів і скинула на нього свій білий пух.

З журналу «Барвінок»

7. Текст-опис дерева, яке росте в саду.

ЯБЛУНЬКА

У нашому саду серед усіх дерев вирізняється невелика яблунька. Вона дуже гарна. Особливо навесні, коли зацвітає білими запашними квітами. Пишна крона деревця нагадує хмаринку, що зачепилася за віття. Восени яблунька пригощатиме нас великими, рум'яними, соковитими плодами.

Варіант 2

1. Б. 2. Б. 3. В.

4. синоніми → розповідати, говорити
антоніми → розповідати, слухати
споріднені слова → розповідати, розповідь

5. Учителю Сергієві Васильовичу (або учителеві Сергію Васильовичу); брату Євгенові (або братові Євгену); майору Остапчукові (або майорові Остапчуку).

6. Списування тексту.

На узліссі стоїть самотній дуб. Міцний, кремезний.

Летіли лелеки, сіли на нього і вимостили гніздо. Зрадів старий дуб. Тепер він

не самотній. Коли сяде сонне, лелека стоїть у гнізді й дивиться кудись далеко.
І дуб зітхає спокійно.

За В. Сухомлинським

7. Текст-опис дерева, яке росте в лісі.

ДУБ

Могутнім багатирем стоїть серед галявини здоровенний дуб. Його міцне кремезне коріння чітко тримається за землю. Крислате гілля з темно-зеленим листям не в змозі обірвати навіть найсильніший вітер. Так і стоїть дуб до глибокої осені, змінивши зелене вбрання на брунатне.

Лише навесні скине дуб свої бронзові шати. І знову молоде листячко весело зашумить на гілках велетня.

allckz.net

Контрольна робота № 3

Варіант 1

1. В. 2. Б. 3. В.

4. його —————> він
тобі —————> я
мене —————> ти

5. У синє море. Осіннього дня. Під гарячим промінням.

6. Списування тексту.

Прийшла весна! На очах з'їдає останні ніздрюваті кучугури снігу південний теплий вітерець.

Ґрунт ще не просох, а над землею, вкритою торішнім листям, вже піднялися ранні квіти.

Розкрилися грона пролісків, схожих на небесну блакить. Поодинці визирнули підсніжники.

З журналу «Барвінок»

7. Текст-опис.

ПРОЛІСОК

Пролісок — перший вісник весни. Навкруги ще зима, а маленька ніжна голівка в голубому вінчику прорізається крізь сніг. Пролісок називають сміливим розвідником. Ось виглянув він із посрібленого снігу. Спочатку довгі гострі листочки, а поміж них — квіточка-зірочка. Пишається своєю красою. Синє серед голих кущів, дерев, ніби волошка в житі.

Тішить пролісок усіх своїм раннім цвітом.

Варіант 2

1. Б. 2. В. 3. А.

4. їх —————> ви
вас —————> ми
нами —————> вони

5. У теплій шапці. Ранньої зими. Домашнім хлібом.

6. Списування тексту.

Варто лише пригріти сонечку, як на узліссях та галявинах з'являються оригінальної форми квітки.

Підсніжники — прекрасні декоративні рослини, а тому їх безжально зривають. Поступово ці квіти стають рідкісними.

Діти, не зривайте підсніжники. Нехай милують вони очі всім, хто прийде після нас.

З «Дитячої енциклопедії»

7. Текст-опис.

КОНВАЛІЯ

Конвалія — одна з весняних квіток. Росте вона в лісі, любить затишні місця. Квітка має довге та широке листя. На тонкій стеблині висять невеличкі білі квіточки, схожі на дзвіночки. Вони такі ніжні, тендітні. Пахнуть свіжістю та весняним лісом.

Контрольна робота № 3

Варіант 1

1. В. 2. Б. 3. В.

4. його —————> він
тобі —————> я
мене —————> ти

5. У синє море. Осіннього дня. Під гарячим промінням.

6. Списування тексту.

Прийшла весна! На очах з'їдає останні ніздрюваті кучугури снігу південний теплий вітерець.

Ґрунт ще не просох, а над землею, вкритою торішнім листям, вже піднялися ранні квіти.

Розкрилися грона пролісків, схожих на небесну блакить. Поодинці визирнули підсніжники.

З журналу «Барвінок»

7. Текст-опис.

ПРОЛІСОК

Пролісок — перший вісник весни. Навкруги ще зима, а маленька ніжна голівка в голубому вінчику прорізається крізь сніг. Пролісок називають сміливим розвідником. Ось виглянув він із посрібленого снігу. Спочатку довгі гострі листочки, а поміж них — квіточка-зірочка. Пишається своєю красою. Синіє серед голих кущів, дерев, ніби волошка в житі.

Тішить пролісок усіх своїм раннім цвітом.

Варіант 2

1. Б. 2. В. 3. А.

4. їх —————> ви
вас —————> ми
нами —————> вони

5. У теплій шапці. Ранньої зими. Домашнім хлібом.

6. Списування тексту.

Варто лише пригріти сонечку, як на узліссях та галявинах з'являються оригінальної форми квітки.

Підсніжники — прекрасні декоративні рослини, а тому їх безжально зривають. Поступово ці квіти стають рідкісними.

Діти, не зривайте підсніжники. Нехай милують вони очі всім, хто прийде після нас.

З «Дитячої енциклопедії»

7. Текст-опис.

КОНВАЛІЯ

Конвалія — одна з весняних квіток. Росте вона в лісі, любить затишні місця. Квітка має довге та широке листя. На тонкій стеблині висять невеличкі білі квіточки, схожі на дзвіночки. Вони такі ніжні, тендітні. Пахнуть свіжістю та весняним лісом.

Контрольна робота 4

Варіант 1

1. Б. 2. Б. 3. В.

4. чистий голос, похмурий день, сивий туман.

5. • Грай, моя сопілко, дзвінко вигравай!

• Учися, мій хлопче, відмінником будь. (В. Сосюра)

6. Списування тексту.

Назва першого осіннього місяця пов'язана з вересом. У цей час розпочинається масове цвітіння цієї чудової медоносної рослини. Та все рідше вилітають з вуликів крилаті трудівниці. Небо все частіше затягують хмари. У цей час тепло з холодом зустрічаються.

З журналу «Барвінок»

7. Текст-міркування.

ЧОМУ МІСЯЦЬ КВІТЕНЬ МАЄ ТАКУ НАЗВУ

Оживають у квітні дерева і трави. Летять і летять з вирію птахи. Зацвіли верба, береза, клен і в'яз. Скоро білими квітами відкриються сади. А які кольорові галявини! Справжній вінок із запаших квітів сплів веселий місяць квітень. Недаремно ж його так назвали.

Варіант 2

1. А. 2. Б. 3. Б.

4. стара газета, чиста вода, черства булка.

5. • Заходьте дружно та сміливо, маленькі учні, в світлий клас. (Н. Забіла)

• Червона калино, чого в лузі гнешся? (І. Франко)

6. Списування тексту.

Травень — це розквіт і буяння зелені. Дерева й кущі поспішають прибратися до свята весни.

Ось з'явилися блакитні незабудки, розпустилися ніжні фіалки.

Уже білими хмаринками відкрилася черемха. І пливе від неї солодкий медовий запах у високе небо.

З журналу «Барвінок»

7. Текст-міркування.

ЧОМУ МІСЯЦЬ ЛИСТОПАД МАЄ ТАКУ НАЗВУ

Ось і прийшов останній місяць осені — листопад. Не чути веселого пташиного співу. Небо вкрите густими дощовими хмарами. Рвучкий холодний вітер

безжально обриває з дерев позовкле листя і кружляє з ним у нестримному танці. Падає, падає листя, шелестить під ногами. Тому й місяць має таку назву.

allckz.net

безжально обриває з дерев пожовкле листя і кружляє з ним у нестримному танці. Падає, падає листя, шелестить під ногами. Тому й місяць має таку назву.

allckz.net

Контрольна робота № 5

Варіант 1

1. А. 2. В. 3. В.

4. пряме значення → калинова сопілка
переносне значення → калинове намисто
5. Чумацький шлях, українське слово, Запорізька Січ.
6. Списування тексту.

Разом із пробудженням природи від зимового сну починається цикл народних весняних свят. Ці свята пов'язані зі стародавніми віруваннями, звичаями.

Головним святом весни є Великдень. У цей день ми з глибокою вірою висловлюємо слова: «Воскресне Україна!»

За О. Воропаєм

7. Текст-розповідь про весняне свято, яке відзначають в Україні.

ВЕЛИКДЕНЬ

Головним святом весни є Великдень. До цього дня ми ретельно готувалися: розмальовували яєчка, випікали паски.

І от урочисто задзвонили в церкві дзвони. Зійшло весняне сонечко. «Христос воскрес!» — чути звідусіль.

Освятивши великодні страви, ми поспішаємо до святкового столу. Тут збирається вся родина.

Пообідавши, всі виходимо з хати, даруємо писанки родичам, знайомим зі словами «Христос воскрес!» У відповідь чуємо: «Воістину воскрес!» Такий подарунок означає побажання щастя, здоров'я і доброї вдачі.

Контрольна робота № 5

Варіант 2

1. В. 2. В. 3. А.

4. пряме значення → глибока думка
переносне значення → глибока криниця
5. Козацькі діти, українська мова, Барацьке шосе.
6. Списування тексту.

Звичай дарувати подарунки під Новий рік із побажанням успіху та щастя був встановлений ще древніми римлянами першого січня сто п'ятдесят третього року до нашої ери. Тоді ж почали складатися перші прикмети. Вважалося, наприклад, що який буде перший день, такий і весь рік.

З «Дитячої енциклопедії»

7. Текст-розповідь про зимове свято, яке відзначають в Україні.

1. ЯК У НАШІЙ РОДИНІ СВЯТКУЮТЬ НОВИЙ РІК

Одним із найулюбленіших свят у нашій родині є свято зустрічі Нового року. Багато втіхи дарує воно і дорослим, і дітям. Ми всією сім'єю готуємося до цього свята. Прикрашаємо оселю, ставимо ялинку, готуємо подарунки для рідних. У морозний передноворічний вечір наша родина збирається за святковим столом.

О дванадцятій годині всі загадують бажання і зичать один одному всіляких гараздів, здійснення усіх мрій у новому році. Вранці діти знаходять під ялинкою подарунки.

Чудове свято Новий рік!

2. ЯК У НАШІЙ РОДИНІ СВЯТКУЮТЬ РІЗДВО

Різдво — одне з найулюбленіших, найвеличніших свят в Україні. Багато втіхи дарує воно і дорослим, і дітям. У морозний святковий вечір наша родина збирається в бабусиній хаті, де пахне ялинкою, свіжим хлібом та запашною кутею. Ми всі готуємося до такої визначної події.

Наша вечерея починається читанням молитви при запалених свічках. Потім усі куштують кутю та інші пісні страви, які мають певну символіку. Після вечері ми співаємо колядки.

Чудове свято Різдво!

Контрольна робота № 5

Варіант 1

1. А. 2. В. 3. В.

4. пряме значення → калинова сопілка
переносне значення → калинове намисто
5. Чумацький шлях, українське слово, Запорізька Січ.
6. Списування тексту.

Разом із пробудженням природи від зимового сну починається цикл народних весняних свят. Ці свята пов'язані зі стародавніми віруваннями, звичаями.

Головним святом весни є Великдень. У цей день ми з глибокою вірою висловлюємо слова: «Воскресне Україна!»

За О. Воропаєм

7. Текст-розповідь про весняне свято, яке відзначають в Україні.

ВЕЛИКДЕНЬ

Головним святом весни є Великдень. До цього дня ми ретельно готувалися: розмальовували яєчка, випікали паски.

І от урочисто задзвонили в церкві дзвони. Зійшло весняне сонечко. «Христос воскрес!» — чути звідусіль.

Освятивши великодні страви, ми поспішаємо до святкового столу. Тут збирається вся родина.

Пообідавши, всі виходимо з хати, даруємо писанки родичам, знайомим зі словами «Христос воскрес!» У відповідь чуємо: «Воістину воскрес!» Такий подарунок означає побажання щастя, здоров'я і доброї вдачі.

Контрольна робота № 5

Варіант 2

1. В. 2. В. 3. А.

4. пряме значення → глибока думка
переносне значення → глибока криниця
5. Козацькі діти, українська мова, Баразьке шосе.
6. Списування тексту.

Звичай дарувати подарунки під Новий рік із побажанням успіху та щастя був встановлений ще древніми римлянами першого січня сто п'ятдесят третього року до нашої ери. Тоді ж почали складатися перші прикмети. Вважалося, наприклад, що який буде перший день, такий і весь рік.

З «Дитячої енциклопедії»

7. Текст-розповідь про зимове свято, яке відзначають в Україні.

1. ЯК У НАШІЙ РОДИНІ СВЯТКУЮТЬ НОВИЙ РІК

Одним із найулюбленіших свят у нашій родині є свято зустрічі Нового року. Багато втіхи дарує воно і дорослим, і дітям. Ми всією сім'єю готуємося до цього свята. Прикрашаємо оселю, ставимо ялинку, готуємо подарунки для рідних. У морозний передноворічний вечір наша родина збирається за святковим столом.

О дванадцятій годині всі загадують бажання і зичать один одному всіляких гараздів, здійснення усіх мрій у новому році. Вранці діти знаходять під ялинкою подарунки.

Чудове свято Новий рік!

2. ЯК У НАШІЙ РОДИНІ СВЯТКУЮТЬ РІЗДВО

Різдво — одне з найулюбленіших, найвеличніших свят в Україні. Багато втіхи дарує воно і дорослим, і дітям. У морозний святковий вечір наша родина збирається в бабусиній хаті, де пахне ялинкою, свіжим хлібом та запашною кутею. Ми всі готуємося до такої визначної події.

Наша вечерея починається читанням молитви при запалених свічках. Потім усі куштують кутю та інші пісні страви, які мають певну символіку. Після вечері ми співаємо колядки.

Чудове свято Різдво!

Контрольна робота 6

Варіант 1

1. В. 2. А. 3. В.

4. направо → куди?, знизу → звідки?, попереду → де?

5. О сьомій годині, шість слів, вісім яблунь, п'ять олівців.

6. Списування тексту.

До числа найніжніших квітів належать лілеї. Вони оспівані в народних піснях, у віршах багатьох поетів, у легендах.

Лілея, за давніми уявленнями, використовувалась у заклинаннях. З нею обходили пасовиська, щоб уберегти худобу здоровою і щоб стадо не розходилося.

Яка цікава назва у цієї тендітної квіточки з п'ятьма пелюстками, синіми-синіми, ніжними від кольору неба, із серединкою у вигляді жовтого сердечка! Незабудки не вигоряють, не відцвітають, не тьмяніють на гарячому літньому сонечку. У квітці незабудки ніби поєднані разом і краса, і простота, і вічність. Справді, подивишся на неї — і ніколи не забудеш.

За А. Кондратюком

7. Текст-опис рослини, яка квітує влітку.

1. НЕЗАБУДКА

Яка цікава назва у цієї тендітної квіточки з п'ятьма пелюстками, синіми-синіми, ніжними від кольору неба, із серединкою у вигляді жовтого сердечка! Незабудки не вигоряють, не відцвітають, не тьмяніють на гарячому літньому сонечку. У квітці незабудки ніби поєднані разом і краса, і простота, і вічність. Справді, подивишся на неї — і ніколи не забудеш.

2. РОМАШКА

Ромашка — ніжна квітка. Гол івка її схожа на маленьке жовте сонечко з білосніжними промінцями. У ромашки розгалужені стебла з різьбленими листочками, що нагадують прозоре зелене мереживо. Росте ромашка біля доріг, поблизу жител. Цвіте влітку. Ромашка дарує людям чудовий настрій.

Варіант 2

1. В. 2. В. 3. Б.

4. вниз → куди?

Контрольна робота 6

Варіант 1

1. В. 2. А. 3. В.

4. направо → куди?, знизу → звідки?, попереду → де?

5. О сьомій годині, шість слів, вісім яблунь, п'ять олівців.

6. Списування тексту.

До числа найніжніших квітів належать лілеї. Вони оспівані в народних піснях, у віршах багатьох поетів, у легендах.

Лілея, за давніми уявленнями, використовувалась у заклинаннях. З нею обходили пасовиська, щоб уберегти худобу здоровою і щоб стадо не розходилося.

Яка цікава назва у цієї тендітної квіточки з п'ятьма пелюстками, синіми-синіми, ніжними від кольору неба, із серединкою у вигляді жовтого сердечка! Незабудки не вигоряють, не відцвітають, не тьмяніють на гарячому літньому сонечку. У квітці незабудки ніби поєднані разом і краса, і простота, і вічність. Справді, подивишся на неї — і ніколи не забудеш.

За А. Кондратюком

7. Текст-опис рослини, яка квітує влітку.

1. НЕЗАБУДКА

Яка цікава назва у цієї тендітної квіточки з п'ятьма пелюстками, синіми-синіми, ніжними від кольору неба, із серединкою у вигляді жовтого сердечка! Незабудки не вигоряють, не відцвітають, не тьмяніють на гарячому літньому сонечку. У квітці незабудки ніби поєднані разом і краса, і простота, і вічність. Справді, подивишся на неї — і ніколи не забудеш.

2. РОМАШКА

Ромашка — ніжна квітка. Гол івка її схожа на маленьке жовте сонечко з білосніжними промінцями. У ромашки розгалужені стебла з різьбленими листочками, що нагадують прозоре зелене мереживо. Росте ромашка біля доріг, поблизу жител. Цвіте влітку. Ромашка дарує людям чудовий настрій.

Варіант 2

1. В. 2. В. 3. Б.

4. вниз → куди?

звідусіль → звідки?

жваво → як?

5. О десятій годині, сім книг. горобців, на другій перерві, дев'ять

6. Списування тексту.

Цвітуть соняшники. Озвучені бджолами, вони чомусь схожі для мене на круглі кобзи, які земля підняла зі свого лона на високих живих стеблах. Живе тіло кобз світиться й золотіє, щось примовляє своєю широкою, незгасаючою усмішкою.

Євген Гуцало

7. Текст-опис рослини, яка квітує восени.

АЙСТРИ

Восени милують око різнобарв'ям айстри. Білі, рожеві, бузкові, червоні, помаранчеві, сині. Розкішні квіти на струнких ніжках з безліччю подовжених пелю-сток-иромінчиків навколо золотисто-жовтої серединки нагадують небесні зірочки. Листочки тоненькі, з красивими фігурними краями. Так і хочеться обняти і глибоко вдихнути солодкуваті пахощі цих чудових квітів.

Контрольна робота № 7**Варіант 1**

1. Б. 2. Б. 3. Б.

4. весняний
прекрасний
золотий
-

5. Радо пташка лісова виспіває веснянку.
(Хто?) пташка ↔ (що робить?) виспіває;
пташка (яка?) лісова;
виспіває (що?) веснянку;
виспіває (як?) радо.

6. Списування тексту.

Мова — наш вірний помічник протягом усього життя. Проте вона сама до рук не дається. Щоб вільно, красиво розмовляти, треба вчитися. Вивчати правила, запам'ятовувати нові слова, прислів'я та приказки, вивчати вірші.

Не шкодуйте часу й зусиль для вивчення мови.

За А. Коваль

7. Текст-міркування.

ЧОМУ ТРЕБА БЕРЕГТИ РІДНУ МОВУ

Мова — найвищий дар людини. З перших днів свого життя людина чує рідну мову — мелодійну, ласкаву, ніжну, багату. За допомогою мови ми виражаємо свої думки, спілкуємося, вивчаємо досвід минулих поколінь, передаємо свої знання іншим. У мові — характер, історія, традиції народу. Тому потрібно наполегливо вивчати рідну мову, збагачувати її, піклуватися про чистоту мови. Адже кожне слово має нести в собі добро, справедливість і красу.

Контрольна робота № 7**Варіант 2**

1. Б. 2. Б. 3. Б.

4. співучий
веселий
безмежний
-

5. По пшениці теплий вітер хвилями гуляє.
(Що?) вітер ↔ (що робить?) гуляє;
вітер (який?) теплий;
гуляє (по чому?) по пшениці;
гуляє (чим?) хвилями.

6. Списування тексту.

Мова народу — кращий, що ніколи не в'яне й вічно знову розпускається, цвіт усього його духовного життя, яке починається далеко за межами історії.

У скарбницю рідного слова складає одне покоління за одним плоди глибоких сердечних рухів, плоди історичних подій, вірування, погляди.

За К. Ушинським

7. Текст-міркування.

**ЧОМУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ
НАЗИВАЮТЬ СОЛОВ'ІНОЮ**

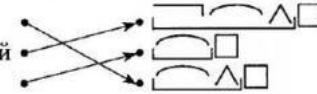
Із самого малечку в словах рідної мови людина відкриває для себе чарівний світ життя. У мові народ дбайливо зберігає красу і силу рідного слова. Неможливо забути колискові, що виспівувала мати неповторною рідною мовою, якою говорили діди й прадіди. Наша мова багата, як неозорі степи, красива, як калина, мелодійна та милозвучна, немов спів соловейка. Недаремно її називають солов'їною.

Контрольна робота № 7

Варіант 1

1. Б. 2. Б. 3. Б.

4. весняний
прекрасний
золотий

5. Радо пташка лісова виспіває веснянку.
(Хто?) пташка ↔ (що робить?) виспіває;
пташка (яка?) лісова;
виспіває (що?) веснянку;
виспіває (як?) радо.

6. Списування тексту.

Мова — наш вірний помічник протягом усього життя. Проте вона сама до рук не дасться. Щоб вільно, красиво розмовляти, треба вчитися. Вивчати правила, запам'ятовувати нові слова, прислів'я та приказки, вивчати вірші.

Не шкодуйте часу й зусиль для вивчення мови.

За А. Коваль

7. Текст-міркування.

ЧОМУ ТРЕБА БЕРЕГТИ РІДНУ МОВУ

Мова — найвищий дар людини. З перших днів свого життя людина чує рідну мову — мелодійну, ласкаву, ніжну, багату. За допомогою мови ми виражаємо свої думки, спілкуємося, вивчаємо досвід минулих поколінь, передаємо свої знання іншим. У мові — характер, історія, традиції народу. Тому потрібно наполегливо вивчати рідну мову, збагачувати її, піклуватися про чистоту мови. Адже кожне слово має нести в собі добро, справедливість і красу.

Контрольна робота № 7

Варіант 2

1. Б. 2. Б. 3. Б.

4. співучий
веселий
безмежний

5. По пшениці теплий вітер хвилями гуляє.
(Що?) вітер ↔ (що робить?) гуляє;
вітер (який?) теплий;
гуляє (по чому?) по пшениці;
гуляє (чим?) хвилями.

6. Списування тексту.

Мова народу — краший, що ніколи не в'яне й вічно знову розпускається, цвіт усього його духовного життя, яке починається далеко за межами історії.

У скарбницю рідного слова складає одне покоління за одним плоди глибоких сердечних рухів, плоди історичних подій, вірування, погляди.

За К. Ушинським

7. Текст-міркування.

ЧОМУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ НАЗИВАЮТЬ СОЛОВ'ІНОЮ

Із самого малечку в словах рідної мови людина відкриває для себе чарівний світ життя. У мові народ дбайливо зберігає красу і силу рідного слова. Неможливо забути коліскові, що виспівувала мати неповторною рідною мовою, якою говорили діди й прадіди. Наша мова багата, як неозорі степи, красива, як калина, мелодійна та милозвучна, немов спів соловейка. Недаремно її називають солов'їною.

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ II ТИПУ

Контрольна робота № 1

Варіант 1

1. Списування тексту.

Сонце зайшло. Надворі почало вже темніти. На заході небо червоніло жаром. На сході понад зеленим лісом воно було синє, аж чорнувате. Гасло полум'я на заході. Серед неба займались ясні зорі. Чорна ніч простелювалася чорним сукном по селу, по садках та лісах. Блищали тільки білі стіни хат проти заходу. Ставочки здавалися темно-синім небом з ясними зорями.

За І. Нечуєм-Левицьким

2. Небо червоніло.

3. Ліс, лісок, лісочок, лісник, узлісся, лісовичок, лісовий.

4. Жаром, лісом, сукном, небом.

5. темніти — світліти
сходити — заходити

6. Текст-розповідь.

ВЕСНЯНИЙ РАНОК

Прозорий весняний ранок умився срібною росю. Почали перекличку дзвінкоголосі птахи. Закувала зозуля. Десь далеко запрацював своїм міцним дзвобом невтомний дятел. Купаючись у ласкавому промінні ранкового сонця, розкрили свої пелюстки різнокольорові квіти.

Усі готуються зустріти новий день.

Контрольна робота № 1

Варіант 2

1. Списування тексту.

Вітер ушух. Між листом зашелестів густий, рівний дощ. А на небі зчинилась гуркотнява. Кидало колоддям, ламало, трощило. По широких небесних просторах луною розколювався над хмарами гук.

На прив'яле листя, на присмажені трави й хліба тихо сіявся дрібний, холодний дощ. Тихо шуміла трава під бризками. Захлинаючись, ковтала воду суха земля. Пирскало й плюскотіло віття на деревах.

За С. Васильченком

2. Дощ зашелестів.

3. Трава, травичка, травонька, трав'яний.

4. Листом, колоддям, луною.

5. густий — рідкий
широкі — вузькі

6. Текст-розповідь.

ПІСЛЯ ДОЩУ

Синіє умите небо. Золоте сонце радісно усміхається, звільняючись із полону густих темних хмар. Дзвенять гомінкі струмочки. Зелений гай запишався проти сонця. Деревина стоять у блискучих дощових краплях, наче у дорогому намисті. Повеселішали польові квіти, підняли свої чарівні голівки. Над горизонтом з'явилася барвиста веселка.

КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ II ТИПУ

Контрольна робота № 1

Варіант 1

1. Списування тексту.

Сонце зайшло. Надворі почало вже темніти. На заході небо червоніло жаром. На сході понад зеленим лісом воно було синє, аж чорнувате. Гасло полум'я на заході. Серед неба займались ясні зорі. Чорна ніч простелювалася чорним сукном по селу, по садках та лісах. Блищали тільки білі стіни хат проти заходу. Ставочки здавалися темно-синім небом з ясними зорями.

За І. Нечуєм-Левицьким

2. Небо червоніло.

3. Ліс, лісок, лісочок, лісник, узлісся, лісовичок, лісовий.

4. Жаром, лісом, сукном, небом.

5. темніти — світліти
сходити — заходити

6. Текст-розповідь.

ВЕСНЯНИЙ РАНОК

Прозорий весняний ранок умився срібною росю. Почали перекличку дзвінкоголосі птахи. Закувала зозуля. Десь далеко запрацював своїм міцним дзвобом невтомний дятел. Купаючись у ласкавому промінні ранкового сонця, розкрили свої пелюстки різнокольорові квіти.

Усі готуються зустріти новий день.

Контрольна робота № 1

Варіант 2

1. Списування тексту.

Вітер ушух. Між листом зашелестів густий, рівний дощ. А на небі зчинилась гуркотнява. Кидало колоддям, ламало, трощило. По широких небесних просторах луною розколювався над хмарами гук.

На прив'яле листя, на присмажені трави й хліба тихо сіявся дрібний, холодний дощ. Тихо шуміла трава під бризками. Захлинаючись, ковтала воду суха земля. Пирскало й плюскотіло віття на деревах.

За С. Васильченком

2. Дощ зашелестів.

3. Трава, травичка, травонька, трав'яний.

4. Листом, колоддям, луною.

5. густий — рідкий
широкі — вузькі

6. Текст-розповідь.

ПІСЛЯ ДОЩУ

Синіє умите небо. Золоте сонце радісно усміхається, звільняючись із полону густих темних хмар. Дзвенять гомінкі струмочки. Зелений гай запишався проти сонця. Деревина стоять у блискучих дощових краплях, наче у дорогому намисті. Повеселішали польові квіти, підняли свої чарівні голівки. Над горизонтом з'явилася барвиста веселка.

Контрольна робота № 2

Варіант 1

1. Списування тексту.

Коли починає жовтіти на деревах зелене листя, а на густі трави лягають вже холодні осінні роси, на узліссі можна натрапити на розлогий кущ з гілками, обтяженими червоними гронами. Це калина одягла свої самоцвіти і звеселяє ними осінній ліс. Не лякає її ані осіння негода, ані зима з її холодами. Стоїть собі, радіє, пишається своїм вбранням, і не минають її ані люди, ані птаство, ані звірина.

За С. Івченком

2. Самоцвіти, звеселяє.

Са-моцвіти, само-цвіти, самоцві-ти.

Зве-селяє, звесе-ляє.

3. — радіє

4. Стоїть, радіє, пишається, не минають (теперішній час).

5. Одяг — вбрання.

6. Текст-опис.

КАЛИНА НАВЕСНІ

Калина — невисокий, але пишний кущ. Гарна вона будь-якої пори року. Із настанням весни на тонкому гіллі набухають бруньки. Через деякий час калина вкривається яскравими зеленими листочками. А в травні вона зацвітає запашними білими суцвіттями — парасольками і стає схожою на вродливу дівчину в білому вбранні.

Контрольна робота № 2

Варіант 2

1. Списування тексту.

Верба. Здається, звичайне собі дерево. Але скільки з ним пов'язано цікавих історій!

Верба стала своєрідним символом українського народу. Великий Кобзар на засланні в Орській фортеці висадив саме вербову гілочку. Він доглядав її, оберігав від пекучого проміння сонця. Вона нагадувала йому рідну Україну. На знак великої поваги до Тараса Шевченка казахський народ оберігає ту вербу і до сьогодні.

З «Дитячої енциклопедії»

2. Доглядав, проміння.

До-глядав, догля-дав.

Про-міння, промін-ня, промі-ння.

3. — сьогодні.

4. Знак (ч.р.), повага (ж.р.), Тарас Шевченко (ч.р.), народ (ч.р.), верба (ж.р.).

5. Гаряче — пекуче.

6. Текст-опис.

ВЕРБА НАВЕСНІ

Ще довкола біліють сніги. Сонечко тільки на весну повертає, а вже на верболозах з'являються ніжні пухнасті котики. Це цвіт верби — прекрасне диво природи. Квітучі гілочки верби стають першими весняними «квітами» в нашому домі. Своєю ніжною зеленню верби першими милують око, коли інші дерева ще стоять голі, ще не прокинулися від зимового сну.

Контрольна робота № 2

Варіант 1

1. Списування тексту.

Коли починає жовтіти на деревах зелене листя, а на густі трави лягають вже холодні осінні роси, на узліссі можна натрапити на розлогий кущ з гілками, обтяженими червоними гронами. Це калина одягла свої самоцвіти і звеселяє ними осінній ліс. Не лякає її ані осіння негода, ані зима з її холодами. Стоїть собі, радіє, пишається своїм вбранням, і не минають її ані люди, ані птаство, ані звірина.

За С. Івченком

2. Самоцвіти, звеселяє.

Са-моцвіти, само-цвіти, самоцві-ти.

Зве-селяє, звесе-ляє.

3. — радіє

4. Стоїть, радіє, пишається, не минають (теперішній час).

5. Одяг — вбрання.

6. Текст-опис.

КАЛИНА НАВЕСНІ

Калина — невисокий, але пишний кущ. Гарна вона будь-якої пори року. Із настанням весни на тонкому гіллі набухають бруньки. Через деякий час калина вкривається яскравими зеленими листочками. А в травні вона зацвітає запашними білими суцвіттями — парасольками і стає схожою на вродливу дівчину в білому вбранні.

Контрольна робота № 2

Варіант 2

1. Списування тексту.

Верба. Здається, звичайне собі дерево. Але скільки з ним пов'язано цікавих історій!

Верба стала своєрідним символом українського народу. Великий Кобзар на засланні в Орській фортеці висадив саме вербову гілочку. Він доглядав її, оберігав від пекучого проміння сонця. Вона нагадувала йому рідну Україну. На знак великої поваги до Тараса Шевченка казахський народ оберігає ту вербу і до сьогодні.

З «Дитячої енциклопедії»

2. Доглядав, проміння.

До-глядав, догля-дав.

Про-міння, промін-ня, промі-ння.

3. — сьогодні.

4. Знак (ч.р.), повага (ж.р.), Тарас Шевченко (ч.р.), народ (ч.р.), верба (ж.р.).

5. Гаряче — пекуче.

6. Текст-опис.

ВЕРБА НАВЕСНІ

Ще довкола білють сніги. Сонечко тільки на весну повертає, а вже на верболозах з'являються ніжні пухнасті котики. Це цвіт верби — прекрасне диво природи. Квітучі гілочки верби стають першими весняними «квітами» в нашому домі. Своєю ніжною зеленню верби першими милують око, коли інші дерева ще стоять голі, ще не прокинулися від зимового сну.

Контрольна робота № 3

Варіант 1

1. Списування тексту.

Який шлях пройшов хліб до твого столу?

Хлібороби відібрали краще зерно і посіяли його. За-тримували сніг на полях. Удобрювали землю добривами. До жнив готували могутні і розумні машини. Під час жнив комбайни зібрали і обмолотили хліб. Вантажівки відвезли зерно на елеватори, а з елеваторів — до млина. Там з нього зробили борошно, яке відправили на хлібо-завод. Спритні машини замісили тісто. З тіста спекли за-пашні золоті паляниці й буханці. Їжте на здоров'я!

За О. Кравець

2. Краще, посіяли.

3. Їжте на здоров'я!

4. Могутні, розумні, спритні, запашні.

5. Хліб, хлібчик, хлібець, хлібина, хлібниця, хлібний.

6. Текст-міркування.

ХЛІБ — УСЬОМУ ГОЛОВА

Нелегко приходиться хліб. Силу своїх рук, натхнення душі хлібороби віддають землі. Від засіву до жнив жи-вуть вони турботами про майбутній урожай. Адже це і хліб, і калачі, і вареники, і макарони, і каша, це корм для худоби і птиці.

Недаремно ж кажуть, що хліб — усьому голова.

Контрольна робота № 3

Варіант 2

1. Списування тексту.

Усе живе в лісі потребує в червні особливої уваги.

У повітрі пурхає безліч синиць, дроздів, стрижив, со-лов'їв. Вони винищують шкідників і виховують нове покоління захисників зелених насаджень.

Линяють цілі пори гуси, качки, тетеруки, глухарі. Ці великі птахи на якийсь час втрачають здатність літати.

У лісах оленів, козуль з'являється малеча. Зовсім беззахисні малюки лежать серед високої трави.

Не тривожте звірів і птахів! Будьте справжніми дру-зями живої природи!

З журналу «Барвінок»

2. Пурхає, солов'їв.

3. Не тривожте звірів і птахів!

Будьте справжніми друзями живої природи!

4. Зелених, великі, беззахисні, справжніми.

5. Птахи, пташка, пташечка, пташеня, пташиний, птахів-ник, птахівництво.

6. Текст-міркування.

ЧОМУ ПРИРОДУ ТРЕБА БЕРЕГТИ

Природу потрібно охороняти, адже ми — її частинка. Без природи не може бути людини.

Поля, ліси, луки, річки, озера, тварини, квіти — все це багатство людини, яке треба берегти і примножува-ти. За кожне врятоване дерево, пташину, за чисту річку природа віддячить нам сторицею.

Тож збережемо природу — наш дім!

Контрольна робота № 3

Варіант 1

1. Списування тексту.

Який шлях пройшов хліб до твого столу?

Хлібороби відібрали краще зерно і посіяли його. За-тримували сніг на полях. Удобрювали землю добривами. До жнив готували могутні і розумні машини. Під час жнив комбайни зібрали і обмолотили хліб. Вантажівки відвезли зерно на елеватори, а з елеваторів — до млина. Там з нього зробили борошно, яке відправили на хлібо-завод. Спритні машини замісили тісто. З тіста спекли за-пашні золоті паляниці й буханці. Їжте на здоров'я!

За О. Кравець

2. Краще, посіяли.

3. Їжте на здоров'я!

4. Могутні, розумні, спритні, запашні.

5. Хліб, хлібчик, хлібець, хлібина, хлібниця, хлібний.

6. Текст-міркування.

ХЛІБ — УСЬОМУ ГОЛОВА

Нелегко приходить хліб. Силу своїх рук, натхнення душі хлібороби віддають землі. Від засіву до жнив жи-вуть вони турботами про майбутній урожай. Адже це і хліб, і калачі, і вареники, і макарони, і каша, це корм для худоби і птиці.

Недаремно ж кажуть, що хліб — усьому голова.

Контрольна робота № 3

Варіант 2

1. Списування тексту.

Усе живе в лісі потребує в червні особливої уваги.

У повітрі пурхає безліч синиць, дроздів, стрижив, со-лов'їв. Вони винищують шкідників і виховують нове покоління захисників зелених насаджень.

Линяють цілі пори гуси, качки, тетеруки, глухарі. Ці великі птахи на якийсь час втрачають здатність літати.

У лісів, оленів, козуль з'являється малеча. Зовсім беззахисні малюки лежать серед високої трави.

Не тривожте звірів і птахів! Будьте справжніми дру-зями живої природи!

З журналу «Барвінок»

2. Пурхає, солов'їв.

3. Не тривожте звірів і птахів!

Будьте справжніми друзями живої природи!

4. Зелених, великі, беззахисні, справжніми.

5. Птахи, пташка, пташечка, пташеня, пташиний, птахів-ник, птахівництво.

6. Текст-міркування.

ЧОМУ ПРИРОДУ ТРЕБА БЕРЕГТИ

Природу потрібно охороняти, адже ми — її частинка. Без природи не може бути людини.

Поля, ліси, луки, річки, озера, тварини, квіти — все це багатство людини, яке треба берегти і примножува-ти. За кожне врятоване дерево, пташину, за чисту річку природа віддячить нам сторицею.

Тож збережемо природу — наш дім!

Контрольна робота № 4

Варіант 1

1. Списування тексту.

Над Дніпром жили поляни. Їх столицею було місто Київ. Його заснували троє братів: Кий, Щек, Хорив і їхня сестра Либідь. Від Кия пішла назва Києва. На високій горі поставили брати сильне місто для оборони від ворогів. З півночі приходили туди кораблі Дніпром, Прип'яттю і Десною. Зі сходу і заходу йшли сухопутні дороги.

Інші племена визнавали силу Києва і піддавалися під його провід.

З журналу «Барвінок»

2. Племена визнавали, піддавалися.

3. Їх, його.

4. дорóга — шлях сильний — могутній, міцний

5. — Київ

6. Текст-розповідь.

МОЄ МІСТО (СЕЛО)

Я люблю своє рідне місто Львів. Воно красиве в різні пори року. У Львові багато історичних пам'яток, архітектурних споруд. Недаремно його називають місто-пам'ятник, місто-музей під відкритим небом. Тут є Замкова та Піщана гори. Вони роблять Львів особливо живописним. Усі, хто вперше приїжджає сюди, хочуть побачити знамениту площу Ринок. Її з чотирьох сторін оточують різні за стилем і віком будинки. Пам'ятки давнини Львова — це великий всенародний скарб. Я пишаюся, що живу в такому чудовому місті!

Контрольна робота № 4

Варіант 2

1. Списування тексту.

З іменем Сергія Павловича Корольова пов'язані всі досягнення у завоюванні космосу: перший штучний супутник, ракета, що понесла вимпел на Місяць; автоматична станція, яка сфотографувала його зворотний бік; пілотовані космічні кораблі.

Генераційний конструктор космічних кораблів Сергій Корольов за шістьдесят років життя встиг багато зробити не лише для своєї Батьківщини, а й для всього людства.

Ім'ям цієї видатної людини названо вулиці, парки, теплоходи.

З «Дитячої енциклопедії»

2. Вулиці, парки, теплоходи.

3. Перший, шістьдесят.

4. працювати — відпочивати перший — останній

5. — Місяць

6. Текст-розповідь про людину, іменем якої названо вулицю в твоєму місті (селі).

ВУЛИЦЯ ІВАНА БОГУНА

У нашому місті є вулиця, яку названо на честь відомого козацького полководця Івана Богуна, соратника Богдана Хмельницького.

Він усе своє життя боровся за свободу українського народу, рідної землі. Іван Богун прославився під час визвольної війни проти польської шляхти. У бою під Берестечком він очолив українську армію і вивів основну її частину з оточення. Іван Богун увійшов у нашу історію як легендарний борець за волю України.

Контрольна робота № 4

Варіант 1

1. Списування тексту.

Над Дніпром жили поляни. Їх столицею було місто Київ. Його заснували троє братів: Кий, Щек, Хорив і їхня сестра Либідь. Від Кия пішла назва Києва. На високій горі поставили брати сильне місто для оборони від ворогів. З півночі приходили туди кораблі Дніпром, Прип'яттю і Десною. Зі сходу і заходу йшли сухопутні дороги.

Інші племена визнавали силу Києва і піддавалися під його провід.

З журналу «Барвінок»

2. Племена визнавали, піддавалися.

3. Їх, його.

4. дорога — шлях сильний — могутній, міцний

5. — Київ

6. Текст-розповідь.

МОЄ МІСТО (СЕЛО)

Я люблю своє рідне місто Львів. Воно красиве в різні пори року. У Львові багато історичних пам'яток, архітектурних споруд. Недаремно його називають місто-пам'ятник, місто-музей під відкритим небом. Тут є Замкова та Піщана гори. Вони роблять Львів особливо живописним. Усі, хто вперше приїжджає сюди, хочуть побачити знамениту площу Ринок. Її з чотирьох сторін оточують різні за стилем і віком будинки. Пам'ятки давнини Львова — це великий всенародний скарб. Я пишаюся, що живу в такому чудовому місті!

Контрольна робота № 4

Варіант 2

1. Списування тексту.

З іменем Сергія Павловича Корольова пов'язані всі досягнення у завоюванні космосу: перший штучний супутник, ракета, що понесла вимпел на Місяць; автоматична станція, яка сфотографувала його зворотний бік; пілотовані космічні кораблі.

Генеральний конструктор космічних кораблів Сергій Корольов за шістьдесят років життя встиг багато зробити не лише для своєї Батьківщини, а й для всього людства.

Ім'ям цієї видатної людини названо вулиці, парки, теплоходи.

З «Дитячої енциклопедії»

2. Вулиці, парки, теплоходи.

3. Перший, шістьдесят.

4. працювати — відпочивати перший — останній

5. — Місяць

6. Текст-розповідь про людину, іменем якої названо вулицю в твоєму місті (селі).

ВУЛИЦЯ ІВАНА БОГУНА

У нашому місті є вулиця, яку названо на честь відомого козацького полководця Івана Богуна, соратника Богдана Хмельницького.

Він усе своє життя боровся за свободу українського народу, рідної землі. Іван Богун прославився під час визвольної війни проти польської шляхти. У бою під Берестечком він очолив українську армію і вивів основну її частину з оточення. Іван Богун увійшов у нашу історію як легендарний борець за волю України.

Контрольна робота 5

Варіант 1

1. Списування тексту.

Тихо надворі. У повітрі пливуть павутинки. А в блакитному небі — ключ журавлів. Пролетіли над селом, потім повернулися, покружляли й знову полетіли. А за селом, недалеко від лісу, сіли журавлі на землю. Довго сиділи, немов радилися між собою. Чому це журавлі кружляли над селом, а потім сіли біля лісу? Бо вирушають у далеку дорогу. Летять вони в теплий край, але чужий. Бо батьківщина гам, де народився, зріс і почав літати.

За В. Сухомлинським

2. а) Перед далекою дорогою; б) У далеку дорогу; в) Відліт журавлів.

3. Чому не журавлі кружляли над селом, а потім сіли біля лісу?

4. Недалеко.

5. далеко — близько тихо — голосно, гучно

6. Текст-міркування.

ЧОМУ ЖУРАВЛІ ПОВЕРТАЮТЬСЯ З ВИРІЮ

Довго кружляють журавлі над своїм гніздом перед відльотом у вирій. Прощаються з рідною землею, тривожно курличуть, ніби обіцяють, що неодмінно повернуться додому. І таки повертаються! Поспішають туди, де небо синє-синє, де повноводні ріки й озера, духмяні трави і безмежні лани. Адже тут вони зросли і почали літати, тут їхня батьківщина — найкраще місце на Землі.

Варіант 2

1. Списування тексту.

За три дні Новий рік, а Вітько хворий у постелі лежить. Поставила мама перед ліжком ялинку, повісила чимало прикрас, цукерки, яблука.

Подивився Вітько у вікно, побачив трьох маленьких горобчиків. Скачуть, їсти шукають. Жаль стало йому пташок.

Застромив Вітько гілку ялини в коробку, насипав зерна. Винесла мама маленьку ялинку, поставила на подвір'ї. Прилетіли до зерна горобчики, бенкетують, весело цвірінькають.

Радісним був Новий рік у Вітька!

За В. Сухомлинським

2. а) Радісний Новий рік; б) Пташиний бенкет; в) Новорічна ялинка для пташок.

3. Радісним був Новий рік у Вітька!
4. Весело.
5. хворий — здоровий радісний — сумний
6. Текст-міркування.

ЧОМУ ПОТРІБНО ДОПОМАГАТИ ПТАХАМ УЗИМКУ

Не можна уявити собі ліс без щебетання птахів. Пернаті — частина живої природи, в якій все взаємопов'язане. Зникнуть птахи — зникнуть інші тварини, загинуть дерева. Тому потрібно охороняти птаство від знищення, допомагати вижити взимку. Для зимуючих птахів треба виготовляти годівниці, щодня насипати в них корм.

Синиці, горобці, сороки — надзвичайно корисні. Будуючи для цих птахів штучні гніздівлі, ми приваблюємо їх у свої сади. Пернаті друзі допоможуть врятувати дерева від шкідників.

allckz.net

1. Списування тексту.

Біля старого соснового пенька височить мурашина купа. Її припікає сонце, нагрілась вона і парує. А зверху вже повзають мурашки. Лагодять після зими свою колективну будову.

Мине ще кілька днів, і мурашки жваво візьмуться до роботи. А там на початок травня з'являться і перші лялечки, з яких незабаром виведуться нові покоління мурашок.

За О. Копиленком

2. Старий, сосновий (ч.р.); мурашина (ж.р.).
3. З'являться (майб. час), виведуться (майб. час).
4. — лялечки.
5. Мурашки, мураха, мурашечка, мурашиний, мурашник.
6. Текст-міркування.

ЧОМУ ПОТРІБНО ЗАХИЩАТИ МУРАШНИКИ

Мурашки — лісові санітари. Вони очищають ліс від відходів, поїдають шкідливих гусениць, тлю.

Мурашині сім'ї дружні і працьовиті. Десятки років мурахи будують мурашник, стягуючи до нього стебла, сухі гілочки. Мурашник — місто мурах. Перед негодою вони там ховаються, закриваючи всі входи.

Не можна руйнувати мурашники, бо загине вся мурашина сім'я. Менше буде мурашок у лісах, більше розведеться шкідників.

Контрольна робота № 6

Варіант 2

1. Списування тексту.

Сонечко — всім відомий маленький симпатичний жучок. Його надкрилля червоні або жовті з чорними або білими плямками.

Вигляд у сонечка мирний. Насправді ж це хижак і ненажер. Їжа сонечок — попелиці. За день комаха з'їдає сотню, а то й більше попелиць.

Сонечка — чудові захисники наших полів, садів і городів.

З журналу «Пізнайко»

2. Відомий, маленький, симпатичний (ч.р.).
3. День, комаха.
4. — попелиці.
5. Комаха, комашка, комашечка, комашиний.
6. Текст-міркування.

ЧОМУ КОЛОРАДСЬКІ ЖУКИ — ШКІДНИКИ

Колорадські жуки — відомі в усьому світі шкідники картопляних полів. Декілька жуків або личинок здатні повністю знищити листя на рослині. Після нашествия жуків у полі нерідко залишаються тільки голі стебла, які не можуть розвиватися без листя і невдовзі гинуть.

Жуки зимують глибоко в землі. Вони виживають навіть у найсильніші морози. Навесні атаки цих ненажер на картопляні поля відновлюються. Попри всі спроби знищити колорадських жуків, кількість їх не зменшується.

Контрольна робота № 6

Варіант 1

1. Списування тексту.

Біля старого соснового пенька височить мурашина купа. Її припікає сонце, нагрілась вона і парус. А зверху вже повзають мурашки. Лагодять після зими свою колективну будову.

Мине ще кілька днів, і мурашки жваво візьмуться до роботи. А там на початок травня з'являться і перші лялечки, з яких незабаром виведуться нові покоління мурашок.

За О. Копиленком

2. Старий, сосновий (ч.р.); мурашина (ж.р.).
3. З'являться (майб. час), виведуться (майб. час).
4. — лялечки.
5. Мурашки, мураха, мурашечка, мурашиний, мурашник.
6. Текст-міркування.

ЧОМУ ПОТРІБНО ЗАХИЩАТИ МУРАШНИКИ

Мурашки — лісові санітари. Вони очищають ліс від відходів, поїдають шкідливих гусениць, тлю.

Мурашині сім'ї дружні і працьовиті. Десятки років мурахи будують мурашник, стягуючи до нього стебла, сухі гілочки. Мурашник — місто мурах. Перед негодою вони там ховаються, закриваючи всі входи.

Не можна руйнувати мурашники, бо загине вся мурашина сім'я. Менше буде мурашок у лісах, більше розведеться шкідників.

Контрольна робота № 6

Варіант 2

1. Списування тексту.

Сонечко — всім відомий маленький симпатичний жучок. Його надкрилля червоні або жовті з чорними або білими плямками.

Вигляд у сонечка мирний. Насправді ж це хижак і ненажер. Їжа сонечок — попелиці. За день комаха з'їдає сотню, а-то й більше попелиць.

Сонечка — чудові захисники наших полів, садів і городів.

З журналу «Пізнайко»

2. Відомий, маленький, симпатичний (ч.р.).
3. День, комаха.
4. — попелиці.
5. Комаха, комашка, комашечка, комашиний.
6. Текст-міркування.

ЧОМУ КОЛОРАДСЬКІ ЖУКИ — ШКІДНИКИ

Колорадські жуки — відомі в усьому світі шкідники картопляних полів. Декілька жуків або личинок здатні повністю знищити листя на рослині. Після нашествия жуків у полі нерідко залишаються тільки голі стебла, які не можуть розвиватися без листя і невдовзі гинуть.

Жуки зимують глибоко в землі. Вони виживають навіть у найсильніші морози. Навесні атаки цих ненажер на картопляні поля відновлюються. Попри всі спроби знищити колорадських жуків, кількість їх не зменшується.

Контрольна робота № 7

Варіант 1

1. Списування тексту.

Україна здавна славилась своїми вишиванками. Вишивка так міцно ввійшла в наше життя, що немає жодної оселі, де б не було вишиваних речей.

Українських дівчат навчали цього ремесла ще з дитинства. Вишивали вечорами, аж до пізньої ночі. Вишивали вдома, або сходились до однієї хати. Працюючи, співали. Коли господині приходили одна до одної, то обов'язково хвалилися своїми вишиванками.

З журналу «Барвінок»

2. Українські вишиванки.

3. Вдома, обов'язково.

4. українських

5. Україна здавна славилась своїми вишиванками.

6. Текст-розповідь.

НАШІ ОБЕРЕГИ

Віру в добро, успіх, щастя люди здавна пов'язували з певними символами. Традиція прикрашати свої будинки оберегами зародилася ще з давнини. Люди вірили, що обереги захищають їх від біди, негоди, хвороб. Найбільш популярними були підкови, соняшник, мак, калина, вербові гілочки, вишиті рушники, сорочки. Обереги переходили в спадок дітям та внукам. У них прихована мудрість нашого народу.

Контрольна робота № 7

Варіант 2

1. Списування тексту.

В кімнатах у бабусі Олени висять на стінах рушники. А ось цьому рушникові дуже багато років. Його ткала ще бабусина мати, коли донька йшла заміж. І сьогодні він висить на стіні як символ мистецтва людських рук.

Колись в Україні не було такої дівчини, яка б не вміла ткати чи вишивати. Вишиває вона і співає. Через те й узори на рушниках співають: чорні кольори — сумної ведуть, а червоні — веселі.

З журналу «Барвінок»

2. Рушники.

3. Його, він.

4. людських

5. В кімнатах у бабусі Олени висять на стінах рушники.

6. Текст-розповідь.

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

Україна здавна славилася своїми вишивками. Дівчат навчали цього ремесла ще з дитинства. Вони оздоблювали вишивкою своє вбрання, побутові речі. Наші предки вірили, що сорочка, вишита й подарована на добро, оберігатиме людину від біди, додаватиме їй сили. Кольори та візерунки також мали символічне значення. Найчастіше вишивали червоними і чорними нитками. Червоний — колір калини, ясного сонечка, щастя, а чорний — колір землі нашої, а іноді й смутку.

Контрольна робота № 7

Варіант 1

1. Списування тексту.

Україна здавна славилась своїми вишиванками. Вишивка так міцно ввійшла в наше життя, що немає жодної оселі, де б не було вишиваних речей.

Українських дівчат навчали цього ремесла ще з дитинства. Вишивали вечорами, аж до пізньої ночі. Вишивали вдома, або сходились до однієї хати. Працюючи, співали. Коли господині приходили одна до одної, то обов'язково хвалилися своїми вишиванками.

З журналу «Барвінок»

2. Українські вишиванки.

3. Вдома, обов'язково.

4. українських

5. Україна здавна славилась своїми вишиванками.

6. Текст-розповідь.

НАШІ ОБЕРЕГИ

Віру в добро, успіх, щастя люди здавна пов'язували з певними символами. Традиція прикрашати свої будинки оберегами зародилася ще з давнини. Люди вірили, що обереги захищають їх від біди, негоди, хвороб. Найбільш популярними були підкови, соняшник, мак, калина, вербові гілочки, вишиті рушники, сорочки. Обереги переходили в спадок дітям та внукам. У них прихована мудрість нашого народу.

Контрольна робота № 7

Варіант 2

1. Списування тексту.

В кімнатах у бабусі Олени висять на стінах рушники. А ось цьому рушникові дуже багато років. Його ткала ще бабусина мати, коли донька йшла заміж. І сьогодні він висить на стіні як символ мистецтва людських рук.

Колись в Україні не було такої дівчини, яка б не вміла ткати чи вишивати. Вишиває вона і співає. Через те й узори на рушниках співають: чорні кольори — сумної ведуть, а червоні — веселі.

З журналу «Барвінок»

2. Рушники.

3. Його, він.

4. людських

5. В кімнатах у бабусі Олени висять на стінах рушники.

6. Текст-розповідь.

УКРАЇНСЬКА ВИШИВКА

Україна здавна славилася своїми вишивками. Дівчат навчали цього ремесла ще з дитинства. Вони оздоблювали вишивкою своє вбрання, побутові речі. Наші предки вірили, що сорочка, вишита й подарована на добро, оберігатиме людину від біди, додаватиме їй сили. Кольори та візерунки також мали символічне значення. Найчастіше вишивали червоними і чорними нитками. Червоний — колір калини, ясного сонечка, щастя, а чорний — колір землі нашої, а іноді й смутку.

Контрольна робота № 8

Варіант 1

1. Списування тексту.

Боже, як гарно буває літнього ранку, коли сходить сонце! Луки виблискують росяними краплинами, наче дорогими самоцвітами, пташки випурхують зі своїх схованок, легенькою пеленою здіймається туман над рікою, а гори під яскравим сонячним промінням вкриваються позолотою й блиском. Розливаються чудові пахощі трав і квіток.

Марко Вовчок

2. Виблискують, випурхують, здіймається, вкриваються.
3. Розливаються чудові пахощі трав і квіток.
4. гарно □
5. Як змінюються луки, гори під яскравим сонячним промінням?
6. Текст-розповідь.

ЛІТНІЙ ДЕНЬ

Який чудовий літній день! Яскраво світить сонечко. Повітря напоєне ароматом трав. Вітерець ледь колише верхівки дерев. Розкішним килимом квітів посміхається земля. Запаморочливо пахне малина. З високого синього неба лине дзвінка пісня жайворонка.

Контрольна робота № 8

Варіант 2

1. Списування тексту.

Тихий зимовий ранок. Нечутно ходить Дід Мороз і милується власною майстерністю. Ще з ночі почав він свою роботу, щоб вранці здивувати весь світ. Кожен кущик, кожне дерево прикрасив по-різному. На кущах глоду порозвішував тонке мереживо. На гілках черемхи — разки намиста. А дубовому листку доточив розкішні торочки.

За Г. Демченко

2. Почав, прикрасив, порозвішував, доточив.
3. Нечутно ходить Дід Мороз і милується власною майстерністю.
4. ранок □
5. Що зробив Дід Мороз, щоб здивувати весь світ?
6. Текст-розповідь.

ЗИМОВИЙ ДЕНЬ

Нарешті прийшла справжня зима! Земля вкрилася розкішним білим килимом. Ранок сонячний, морозний. Вертляві снігурі, наче червоні кульки, стрибають по деревах. Крізь прозорі віти дерев видніється блакитне небо. Іскристий сніг рипить під ногами. Веселою юрбою дітлахи висипали на подвір'я. Хто з санчатами, хто з ковзанами чи лижами. Усім весело.

Контрольна робота № 8

Варіант 1

1. Списування тексту.

Боже, як гарно буває літнього ранку, коли сходить сонце! Луки виблискують росяними краплинами, наче дорогими самоцвітами, пташки випурхують зі своїх схованок, легенькою пеленою здіймається туман над рікою, а гори під яскравим сонячним промінням вкриваються позолотою й блиском. Розливаються чудові пахощі трав і квіток.

Марко Вовчок

2. Виблискують, випурхують, здіймається, вкриваються.
3. Розливаються чудові пахощі трав і квіток.
4. гарно
5. Як змінюються луки, гори під яскравим сонячним промінням?
6. Текст-розповідь.

ЛІТНІЙ ДЕНЬ

Який чудовий літній день! Яскраво світить сонечко. Повітря напоєне ароматом трав. Вітерець ледь колише верхівки дерев. Розкішним килимом квітів посміхається земля. Запаморочливо пахне малина. З високого синього неба лине дзвінка пісня жайворонка.

Контрольна робота № 8

Варіант 2

1. Списування тексту.

Тихий зимовий ранок. Нечутно ходить Дід Мороз і милується власною майстерністю. Ще з ночі почав він свою роботу, щоб вранці здивувати весь світ. Кожен кущик, кожне дерево прикрасив по-різному. На кущах глоду порозвішував тонке мереживо. На гілках черемхи — разки намиста. А дубовому листку доточив розкішні торочки.

За Г. Демченко

2. Почав, прикрасив, порозвішував, доточив.
3. Нечутно ходить Дід Мороз і милується власною майстерністю.
4. ранок
5. Що зробив Дід Мороз, щоб здивувати весь світ?
6. Текст-розповідь.

ЗИМОВИЙ ДЕНЬ

Нарешті прийшла справжня зима! Земля вкрилася розкішним білим килимом. Ранок сонячний, морозний. Вертляві снігурі, наче червоні кульки, стрибають по деревах. Крізь прозорі віти дерев видніється блакитне небо. Іскристий сніг рипить під ногами. Веселою юрбою дітлахи висипали на подвір'я. Хто з санчатами, хто з ковзанами чи лижами. Усім весело.